

EINDEXAMEN DER HOGEREBURGERSCHOLEN A IN 1966

Dinsdag 3 mei, 9.00—11.30 uur

DUITS

(VERSLAG)

Jan Wagenaar, leerling van een lyceum te Rotterdam, is in de gelegenheid geweest samen met zijn vader, die betrokken was bij de organisatie van de Nederlandse Week in Neurenberg, een week in deze stad door te brengen. De rector van de school gaf hem toestemming gedurende deze tijd de lessen te verzuimen op voorwaarde, dat hij na terugkeer een artikel voor de schoolkrant in het Duits zou schrijven, waarin hij zijn indrukken weergeeft.

Schrijf dit verslag, zoals Jan het had kunnen doen, onder de titel „Nürnberg früher und jetzt“ aan de hand van de volgende gegevens:

Aanleiding reis naar Neurenberg: Nederlandse Week van 30 januari tot 6 februari j.l. Doel hiervan: oude relaties tussen Neurenberg en Nederland versterken. Opvallende overeenkomst: in Neurenberg burger vroeger baas in eigen huis; ook in Nederland burgers in vroeger eeuwen grote invloed. Burgerlijk karakter van Neurenberg nog in stadsbeeld en mentaliteit inwoners. Stadsbeeld herinnert aan dat op het eind der Middeleeuwen, zoals afgebeeld op oude prenten. Oude stadsmuren met verdedigingstorens nog intact. Typerend: huizen met gezellige erkers. Inwoners hebben grote belangstelling voor wel en wee van medeburgers. In het „Amtsblatt“ van de stad staan zelfs de verjaardagen van de gemeenteraadsleden!

Neurenberg een historische stad. Bloeiperiode tijd van de Renaissance. Bekende figuren: Albrecht Dürer, veelzijdig kunstenaar, Peter Vischer, beeldhouwer, en vooral Hans Sachs, de „Meistersinger“. De laatste, schoenmaker en dichter tegelijk, nog steeds geëerd. Imposant standbeeld tegenover Heilig-Geistspital. Vaak opvoeringen van zijn levendige toneelstukken, zijn „Fastnachtspiele“. Deze geven goed beeld van de mentaliteit van de 16e-eeuwse mens.

Neurenberg echter ook moderne stad. Buiten de oude stad veel nieuwbouw. Thans 500 000 inwoners, maar door aanleg Main-Donau-kanaal geweldige mogelijkheden voor uitbreiding. Gezond cultureel leven, vooral op gebied van muziek. In 1963 Meistersingerhalle in gebruik genomen: indrukwekkende concertzaal, tevens congres- en feestzaal. Het geheel maakt degelijke, maar prettige indruk.

Het „Städtische Kulturamt“ regelt alle evenementen op cultureel gebied, o.a. uitvoeringen van de beide orkesten en toneelvoorstellingen in openluchttheater.

In volgend nummer van schoolblad nog wat over andere zijden van het maatschappelijk leven, vooral over Neurenbergse speelgoedindustrie, waardoor deze interessante stad reeds in Middeleeuwen beroemd was.

EINDEXAMEN

DER HOGEREBURGERSCHOLEN A EN B IN 1966

Dinsdag 3 mei, 13.30—15.30 uur

DUITS

Vertaal in goed Nederlands:

Amsterdam, ein sommerlicher Tag im Jahre 1790. — Endlich naht der entscheidende Augenblick heran. Man stellt uns vorn an den Kiel der neuen Fregatte, so nah daran, daß der geteerte Bauch über unseren Köpfen schwebt. Könnte das Schiff umwerfen, statt abzulaufen, so lägen hier Hunderte von uns zerschellt. Völlig sicher jedoch stehen wir da und bewundern diese Kunst der Menschen, die jeden Gedanken von Gefahr entfernt. Jetzt werden die Blöcke weggeschlagen, worauf das Schiff noch ruht; man kappt das Tau, woran es noch befestigt war und nun, als fühlte der ungeheure Körper ein eigenes Leben, nun fängt er an, erst langsam und unmerklich, bald aber schneller sich zu bewegen; und siehe, jetzt gleitet er mit immer zunehmender Geschwindigkeit ins Wasser! Über unseren Köpfen jauchzt und frohlockt die Menge der Waghälse auf dem neuen „Triton“; sie schwenken ihre Hüte, und ein lauterer Jubelgeschrei vom Lande übertönt ihr Jauchzen.

Ich weile noch einen Augenblick und betrachte diesen Schauplatz der umfassendsten Geschäftigkeit; denn sie ist es, der die Stadt und selbst die Republik ihr Dasein und ihre Größe verdanken. Mir werden dabei die Hauptzüge des Nationalcharakters offenbar. Welches andere Volk in Europa hätte den ausdauernden Mut gehabt, mit Philipp dem Tyrannen, dem mächtigen Beherrscher beider Indien, und seinen Nachfolgern den Achtzigjährigen Krieg zu führen? Welches Volk hätte nicht in dem unglücklichen Jahr 1672, als Ludwig der Vierzehnte schon bis Muiden vorgedrungen war, ich will nicht sagen sich ergeben, aber doch zu zahlen aufgehört? Mit ihren durch den Handel erworbenen und konzentrierten Kräften, mit ihren vorsichtig aufgehäuften Materialien zum Schiffbau und zur Ausrüstung ihrer ungeheuren Flotten konnten die Niederländer lange der vereinigten Seemacht von Frankreich und England die Spitze bieten; allein ohne die freiwillige Einschränkung auf die ersten Bedürfnisse des Lebens, diese hohe Republikanertugend, hätten sie einen solchen langwierigen Wettstreit nicht aushalten können.

Naar: Georg Forster, Ansichten vom Niederrhein, 1965

EINDEXAMEN DER HOGEREBURGERSCHOLEN A IN 1966

Dinsdag 26 april, 9.00—11.30 uur

ENGELS

(VERSLAG)

Dertig leerlingen van de Liverpool Grammar School, met drie docenten, hebben in de zomervakantie een bezoek van enkele dagen aan het eiland Walcheren gebracht. Ze logeerden ten huize van de leerlingen van het Gymnasium in Middelburg.

Een van de Engelse gasten, Arthur Baker, schrijft voor zijn schoolkrant een verslag van dit bezoek.

Opgave:

Stel dit verslag op met behulp van de volgende gegevens. Bedenk zelf een opschrift.

Vertrek 's morgens vroeg – tot Dover per trein – per boot van Dover naar Oostende – per bus langs de kust naar Zeeland – aankomst in Middelburg, 's avonds laat – onderdak bij de familie Rutgers – vader arts – zoon Piet in klas 5 Gymnasium. Vertel hierbij iets over de familie Rutgers, over de maaltijden en over hun huis.

Eerst uitgeslapen, daarna wandeling door Middelburg: grachten met huizen uit de zeventiende en achttiende eeuw – kade met oude pakhuizen – bezoek aan wekelijkse markt – boeren en boerinnen in klederdracht.

Op de daarop volgende dagen verschillende uitstapjes gemaakt: Bezoek aan Vlissingen: havenstad – geboorteplaats en standbeeld van Michiel de Ruyter, bekend Nederlands admiraal.

Bustocht naar Veere: oud stadje – leuk haventje, nu vol zeilboten – geen vissersschepen meer, oorzaak: afsluiting Veerse Gat (niet vertalen) door middel van een dam – onderdeel van Deltaplan, bedoeling zeegaten af te sluiten – hierdoor is een meer ontstaan, belangrijk voor watersport en landbouw (zoet water).

Laatste avond gezellige bijeenkomst in de school:
Nederlanders: volksdansen – Engelsen: kort toneelstuk – Samen: zingen – ook toespraken.

Terugtocht via Antwerpen en Brussel.

EINDEXAMEN

DER HOGEREBURGERSCHOLEN A EN B IN 1966

Donderdag 28 april, 13.30—15.30 uur

ENGELS

Vertaal in goed Nederlands:

PHOTO-JOURNALISM

Much has been written, and spoken about the contributions of photo-journalism as a means of creating mutual understanding and as a result – peace – between people of different civilizations. But photography in itself is only a step in the direction of achieving this aim. The most important step is in bringing photographs of professional photo-journalists to the public, not as single photographs, but as group exhibitions of several hundreds of photographs made by photographers in about 60 to 70 countries, revealing different cultures and ways of life. In this way the photographs can become a major tool in helping to promote mutual understanding.

Too often a writer takes advantage of a photograph by giving it a caption ¹⁾ which changes the impression that the photographer hoped to make. For example: a beautiful rural scene showing a lovely forest in the background creates a feeling of beauty. The restfulness of the scene changes, however, when the caption informs the reader that this forest hides a crazy killer. The effect immediately changes from a peaceful feeling to one of surprise.

To a great extent photographs are used as propaganda tools. I do not, here, wish to start a discussion whether propaganda is good or evil. Like everything else, some of it is good, and some evil. But when a photo is used to tell a one-sided story, the photographer's intent is used out of context; it does not tell his own story or express his own feelings, but it rather becomes the tool of the user. In this case the photograph is not art, does not reflect honesty or truth as the photographer saw it, nor does it tell us anything about what really happens in it.

¹⁾ caption = onderschrift

Naar een artikel van Morris Gordon, President
of the International Jury of World Press Photo.

EINDEXAMEN DER HOGEREBURGERSCHOLEN A IN 1966

Maandag 2 mei, 9.00—11.30 uur

FRANS

(BRIEF)

Jan van Wanen, Wielingenlaan 14 te Amsterdam, heeft vorig jaar op een camping in Frankrijk Pierre Miran, 18, rue Tissot te Reims, leren kennen. Sindsdien hebben ze elkaar geregeld geschreven.

Op 2 mei 1966 schrijft Jan aan zijn Franse vriend een brief van de volgende inhoud:

Dank voor brief van 10 april; is verwonderd over besluit van Pierre onderwijzer te worden; heeft beroep hem sinds lang aangetrokken? keuze moeilijk geweest? is blij, dat Pierre vakantieplannen nu al geschreven heeft; is van plan naar Reims te gaan vóór reis van Pierre naar Italië in tweede helft augustus; zal niet meer dan een week in Reims kunnen blijven.

Nu over eigen toekomst: heeft in maart serie programma's op T.V. gevolgd over Afrikaanse landen die de laatste jaren onafhankelijk zijn geworden; programma's diepe indruk gemaakt; geconfronteerd met bijzonder ingewikkelde problemen van deze landen en gezien hoe jonge mensen van verschillende nationaliteiten hulp bieden; sindsdien veel nagedacht; weet nu, wat hij na eind-examen gaat doen: in een van die landen werken; over besluit gesproken met leraar geschiedenis, die zich speciaal bezighoudt met toekomstplannen leerlingen hoogste klassen; leraar heeft beloofd zo spoedig mogelijk adres te geven van organisatie waartoe zich te wenden; volgens leraar speciale cursussen in Nederland en buitenland.

Veel werk met voorbereiding mondeling examen; overtuigd dat Pierre zich voor deze plannen interesseert; daarom hem onmiddellijk op de hoogte willen stellen van besluit; hoopt alles te kunnen verwezenlijken; vraagt Pierre, wat hij ervan denkt; zendt beste groeten.

OPGAVE: schrijf de brief van 2 mei 1966 van Jan van Wanen aan Pierre Miran; houd je aan bovenstaande gegevens.

EINDEXAMEN

DER HOGEREBURGERSCHOLEN A EN B IN 1966

Maandag 2 mei, 13.30—15.30 uur

FRANS

Vertaal in goed Nederlands:

LA CROIX-ROUGE

La seconde guerre mondiale et les événements révolutionnaires qui se sont succédé, après cette catastrophe, dans le monde entier, en Indochine comme en Algérie, en Corée comme à Cuba, font douter de la capacité de l'homme à vaincre la violence et la cruauté. Pourtant, depuis longtemps déjà, des hommes n'ont pas cessé de consacrer leurs efforts à limiter les effets funestes des passions collectives. A cet égard il est d'une grande utilité de lire cette „Histoire de la Croix-Rouge” dont Pierre Boissier vient de publier le premier volume et qui montre à quoi ont abouti ces efforts généreux.

On n'avait pas attendu Henri Dunant et ses collaborateurs, fondateurs du Comité international de la Croix-Rouge, pour se soucier du sort des victimes de la guerre. Ambroise Paré, chirurgien français, mort en 1590, s'en occupa beaucoup et, sous les rois Louis XIV et Louis XV, l'organisation des services de santé ¹⁾ de l'armée française fit de grands progrès. Cependant l'accroissement du nombre des victimes de la guerre après l'adoption du principe de la „nation armée” ²⁾ – d'après ce principe la nation entière doit concourir à la défense nationale – rendait nécessaire une organisation systématique. On sait comment Henri Dunant, bouleversé par les conséquences de la bataille de Solferino dont il avait été témoin, décida la création de son Comité. Maintenant que cette institution est familière à chacun et que le principe d'institutions internationales est universellement admis, il est bon que l'auteur nous rappelle les innombrables difficultés que Dunant eut à vaincre pour faire accepter son organisation par les gouvernements.

Depuis l'institution de la Croix-Rouge, nous avons assisté à la naissance de moyens de destruction plus terribles encore que ceux dont l'effet avait alarmé Henri Dunant. Nous n'avons qu'à penser aux horreurs de la dernière guerre pour être convaincus que les activités de la Croix-Rouge sont devenues plus nécessaires que jamais. Que les hommes d'Etat fassent tout pour éviter la guerre mais que, celle-ci une fois déclarée, les citoyens disponibles fassent tout pour alléger les souffrances!

1) les services de santé = de medische dienst

2) „nation armée” = niet vertalen

naar: Paul Sérant, Témoignages sur notre temps.

EINDEXAMEN

DER HOGEREBURGERSCHOLEN A IN 1966

Woensdag 27 april, 9.00—12.00 uur

HANDELSWETENSCHAPPEN Ia

(Boekhouden en bedrijfshuishoudkunde, 1e gedeelte)

Opgave I

N.V. Vlibo v/h J. Klitsie past in haar administratie de Permanence de l'inventaire toe met maandelijkse resultatenberekening.

De standaardkostprijs per eenheid produkt is als volgt samengesteld:

grondstoffen	3 kg à f 5,— per kg	f	15,—
direct loon	1 manuur à f 3,50 per uur	„	3,50
indirecte fabricagekosten	$\frac{1}{2}$ machine-uur à f 27,— per uur	„	13,50
			f 32,—

In het grootboek komen o.a. de volgende rekeningen voor.

- 100 Kas
- 130 Debiteuren
- 160 Crediteuren
- 280 Tussenrekening lonen
- 300 Voorraad grondstoffen
- 310 Inkopen
- 320 Prijsverschil grondstoffen
- 400 Direct grondstoffenverbruik
- 401 Direct loon
- 420 Indirect loon
- 430 Indirect grondstoffenverbruik
- 499 Overboekingsrekening
- 541 Gedekte kosten fabrieksafdeling
- 551 Gedekte kosten verkoopafdeling
- 600 Direct grondstoffenverbruik
- 601 Direct loon
- 602 Toeslag indirecte fabricagekosten
- 610 Standaardverbruik grondstoffen
- 611 Standaardverbruik lonen
- 612 Standaardverbruik indirecte fabricagekosten
- 630 Betaald direct loon
- 631 Verrekend direct loon
- 700 Voorraad produkt
- 710 Voorraad goederen in bewerking.

Zie ommezijde.

Over de maand maart 1966 is het volgende gegeven.

1. Inkoopboek: telling	f	44.260,—
2. Kasboek credit:		
<i>a.</i> ingaande vrachten op grondstoffen	f	325,—
<i>b.</i> bruto lonen	f	36.760,—
3. Magazijnontvangstenboek: ontvangen 8 200 kg grondstoffen,
waarvan de factuurprijs bedraagt.	f	43.150,—
4. Loonverdeelstaat:		
direct loon.	f	33.910,—
indirect loon.	„	2.850,—
	f	36.760,—
5. Magazijnafgiftenboek:		
directe grondstoffen.	f	147.800,—
indirecte grondstoffen	„	4.315,—
	f	152.115,—
6. Register gereed produkt: gereedgekomen en opgenomen in het
magazijn voor gereed produkt 9 800 eenheden produkt.		
7. Aanvullingsmemoriaal:		
<i>a.</i> het aantal werkelijke manuren bedraagt 10 200		
<i>b.</i> het aantal werkelijke machine-uren bedraagt 5 000		
<i>c.</i> de eindvoorraad van goederen in bewerking tegen stan-
daardkosten bedraagt op 31 maart 1966:		
grondstoffen 100 kg	f	500,—
direct loon 30 manuren.	„	105,—
indirecte fabricagekosten 14 machine-uren.	„	378,—
	f	983,—
Op 1 maart 1966 was er geen voorraad van goederen in bewerking aanwezig.		
8. Overboekingsregister: het saldo van de rekeningen 400 en 401 over te boeken
naar rubriek 6.		
<i>a.</i> Journaliseer vorenstaande gegevens.		
<i>b.</i> Bereken het prijsverschil op direct loon en geef aan of dit een voor- of
nadelig verschil is.		
<i>c.</i> Bereken het efficiencyverschil op direct loon en geef aan of dit een voor-
of nadelig verschil is.		

Opgave II

De naamloze vennootschap Fanfare stelde begin 1951 bij haar bank, uitsluitend voor aandeelhouders, tegen inlevering van 2 claims de inschrijving open op nominaal f 1.500.000,— 6% converteerbare obligaties tegen de koers 104.

De obligaties, elk groot f 1.000,— nominaal, waren voorzien van coupons die jaarlijks, voor het eerst op 15 januari 1952, vervielen. Op de stortingsdatum, 5 februari 1951, moest per obligatie f 3,33 lopende rente worden betaald.

De obligatiehouders hadden van 15 januari 1955 tot en met 14 januari 1965 het recht obligaties te converteren in aandelen, waarbij één obligatie met bijbetaling van f 100,— in contanten recht gaf op nominaal f 500,— aandelen; bij conversie had de obligatiehouder recht op lopende rente tot de dag van conversie.

Obligaties die niet vóór 15 januari 1965 waren geconverteerd werden per 15 januari 1966 à 101% aflosbaar gesteld.

Het aandelenkapitaal van N.V. Fanfare was bij de uitgifte van de lening nominaal f 4.500.000,—, waarvan nominaal f 3.000.000,— geplaatst; de aandelen hebben elk een nominale waarde van f 500,—.

Journaliseer voor N.V. Fanfare de volgende gegevens.

- a. Op 16 december 1950 de converteerbare obligatielening gecreëerd.
- b. Op 5 februari 1951 bericht de bank, dat alle aandeelhouders van hun claimrecht gebruik maakten en dat de obligaties tegen ontvangst van de verplichte stortingen zijn uitgereikt. De bank crediteert de rekening van N.V. Fanfare voor de opbrengst van de emissie, zijnde $1\ 500 \times f\ 1.043,33 = f\ 1.564.995,—$.
- c. Op 2 maart 1951 brengt de bank f 22.000,— in rekening voor kosten verbonden aan de emissie.
- d. Op 15 januari 1952 vervalt coupon nr. 1 van de converteerbare obligatielening.
- e. Op 15 april 1959 worden 20 obligaties in aandelen geconverteerd. Per obligatie wordt f 15,— lopende rente verrekend. De geldelijke afwikkeling vindt per kas plaats.
- f. Op 15 januari 1965 zijn 10 obligaties niet in aandelen geconverteerd. 15 januari 1966: heden aflosbaar gesteld à 101% de 10 niet geconverteerde obligaties.
- g. Op 20 januari 1966 bericht de bank, dat zij voor rekening van N.V. Fanfare uitbetaalde 8 aflosbaar gestelde obligaties met de daarop verschenen rente.

Zie ommezijde.

Opgave III

N.V. Ropost bezit een flatgebouw met 20 flatwoningen die zij verhuurt. De huur bedraagt f 200,— per maand per woning en is telkens voor drie maanden vooruit verschuldigd op 1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober.

Voor de gedeeltelijke financiering van de aanschaffing van het gebouw werd indertijd een 6% hypothecaire geldlening gesloten die op 1 januari 1966 nog f 200.000,— groot is. De rente wordt telkens achteraf voor een jaar betaald op 31 januari.

Maandelijks wordt f 500,— voor onderhoudskosten als last geboekt ten gunste van de grootboekrekening Voorziening onderhoudskosten.

De werkelijk betaalde onderhoudskosten worden ten laste van deze rekening geboekt.

In de boekhouding volgt men met betrekking tot de kosten het beginsel van de permanence met maandelijks resultatenberekening.

In het grootboek komen o.a. de volgende rekeningen voor.

Voorziening onderhoudskosten
 Vooruitontvangen huren
 Te betalen intrest
 Onderhoudskosten
 Huren
 Intrest.

1. Op 2 januari 1966 werden alle huren voor het eerste kwartaal 1966, in totaal f 12.000,—, per kas ontvangen.
2. In januari 1966 werd voor onderhoudskosten per kas betaald f 550,—.
3. Op 31 januari 1966 werd de hypotheekrente per bank betaald.

Journaliseer voor N.V. Ropost over de maand januari 1966

- a. de ontvangst van de huur,
- b. de betaling van de onderhoudskosten,
- c. de betaling van de hypotheekrente,
- d. de bate aan huur,
- e. de lasten aan intrest,
- f. de lasten aan onderhoudskosten.

EINDEXAMEN

DER HOGEREBURGERSCHOLEN A IN 1966

Donderdag 28 april, 9.00—12.00 uur

HANDELSWETENSCHAPPEN Ib

(Boekhouden en bedrijfshuishoudkunde, 2e gedeelte)

Opgave I

Een grossier in koffiezetmachines, die slechts in één uitvoering in de handel worden gebracht, past in zijn boekhouding de Permanence de l'inventaire toe met maandelijkse resultatenberekening. De verkoop geschiedt zowel aan detailisten als aan consumenten. De leveranties aan detailisten geschieden uit het centrale magazijn, terwijl de leveranties aan consumenten geschieden uit de winkel.

De magazijnvoorraad van deze machines wordt geadmineistreerd tegen de standaardprijs van f 200,— per stuk, terwijl de winkelvoorraad geadmineistreerd wordt tegen de vaste verkoopprijs van f 300,— per stuk. De verkopen aan detailisten geschieden tegen vaste verkoopprijs, verminderd met een rabat van 20%.

In de standaardprijs is gecalculeerd de geschatte factuurprijs, de geschatte directe inkoopkosten en een toeslag tot dekking van indirecte inkoopkosten van 5% van de standaardprijs. Deze toeslag wordt geboekt bij ontvangst van de machines in het magazijn. Tot dekking van de verkoopkosten wordt bij verkoop een toeslag geboekt van 6% van de standaardprijs.

Op 1 maart 1966 bedroeg de magazijnvoorraad 100 stuks en de winkelvoorraad 10 stuks.

De rekeningen Verkopen en Kostprijs van de verkopen worden voor alle verkopen gebruikt.

In gebruik zijn o.a. de volgende grootboekrekeningen.

- Inkopen
- Magazijnvoorraad
- Winkelvoorraad
- Prijsverschillen bij inkoop
- Ongerealiseerde winst op winkelvoorraad
- Uitgaande vrachten
- Verkopen
- Kostprijs van de verkopen
- Dekking kosten inkoopafdeling
- Dekking kosten verkoopafdeling
- Toeslag verkoopkosten
- Rabatten en kortingen.

Zie ommezijde.

Journaliseer de volgende posten over maart 1966.

1. Ingekocht op rekening 200 machines voor f 38.200,—.
2. Per kas betaald voor vrachten op de onder 1 gekochte machines f 200,—.
3. Ontvangen en opgeslagen in het magazijn de ingekochte 200 machines.
4. Uit het magazijn naar de winkel gebracht 15 machines.
- X 5. Verkocht per kas uit de winkelvoorraad 12 machines voor f 3.500,—.
- o 6. Verkocht en gefactureerd aan detaillisten 120 machines.
- X 7. Geleverd aan consumenten uit de winkelvoorraad 12 machines.
- o 8. Geleverd aan detaillisten uit de magazijnvoorraad 120 machines.
9. Betaald voor vracht op verkochte machines f 125,—.
10. Wegens vertoonde gebreken 1 machine uit de magazijnvoorraad teruggezonden naar de leverancier.
11. Voor de teruggezonden machine een creditnota van de leverancier ontvangen van f 191,—.

Opgave II

A

Firma A. de Vries en Zonen heeft op 14 januari 1966 een partij goederen geleverd aan firma S. Verstraeten & Co voor f 33.500,—. De boekingen in verkoop- en inkoopboek hebben plaats gevonden.

Op grond van vermeend kwaliteitsverschil heeft firma S. Verstraeten & Co voorshands geweigerd het factuurbedrag te voldoen.

Volgens uitspraak op 13 april 1966 van een arbitragecommissie heeft firma S. Verstraeten & Co recht op een prijsreductie van f 3.500,—. Firma A. de Vries en Zonen heeft recht op vergoeding van 3 maanden rente à 6% 's jaars.

Op 14 april 1966 voldoet firma S. Verstraeten & Co de nader vastgestelde schuld door overschrijving op de bankrekening van firma A. de Vries en Zonen.

Journaliseer

1. de uitspraak van de arbitragecommissie,
2. de afrekening per bank,
voor a. firma A. de Vries en Zonen,
b. firma S. Verstraeten & Co.

B

De transportonderneming N.V. Weglast te Arnhem breidt haar wagenpark uit met 20 vrachtauto's, te leveren door N.V. Autofabrieken Limburgia te Weert. De aanschaffingsprijs van deze vrachtauto's is f 30.000,— per stuk. Vijf oude vrachtwagens worden ingeruild voor f 4.000,— per stuk. De aanschaffingsprijs van deze 5 auto's was f 25.000,— per stuk; op deze auto's was, op afzonderlijke rekening, f 18.000,— per stuk afgeschreven. De financiering van deze transactie is als volgt geregeld.

N.V. Limburgia neemt als betaling 400 aandelen N.V. Weglast van f 1.000,— nominaal per stuk à 125%. De rest van het verschuldigde bedrag wordt door N.V. Weglast overgemaakt op de bankrekening van N.V. Limburgia.

Journaliseer vorenstaande transactie

- a. voor N.V. Weglast,
- b. voor N.V. Limburgia.

Opmerkingen. Overdrachtskosten van de aandelen blijven buiten beschouwing. Winst of verlies door de inruil moeten voor N.V. Weglast op afzonderlijke rekening tot uitdrukking komen.

C

Per 1 januari 1965 (begin van het boekjaar) kwam in het grootboek van de handelonderneming Grino de rekening Debiteuren voor met een saldo van f 88.000,— en de rekening Afschrijving debiteuren met een saldo van f 5.000,—.

De volgende gegevens hebben betrekking op het jaar 1965.

- a. Op krediet verkocht en afgeleverd goederen tot een bedrag van f 954.000,—.
- b. Per giro van afnemers ontvangen f 968.000,— tegen volledige kwijting van onze vorderingen ad f 975.000,—.
- c. Volgens diversepostenboek f 2.200,— oninbare vorderingen op debiteuren afgeboekt.

Journaliseer de gegevens *a*, *b* en *c*.

Per ultimo 1965 wordt het verlies op de uitstaande vorderingen geschat op f 4.000,—.

Stel de rekening Afschrijving debiteuren samen over 1965; sluit deze af per 31 december 1965 en heropen deze per 1 januari 1966.

Zie ommezijde.

Opgave III

- A. Een bank wordt wel gedefinieerd als een instelling die bemiddeling verleent in het kredietverkeer; enerzijds neemt een bank gelden op, anderzijds leent zij gelden uit.

Aan de balans van een van de grote algemene banken (handelsbanken) in Nederland per 31 december 1964 worden de volgende posten ontleend; zowel de debetposten als de creditposten zijn de grootste van respectievelijk de debetzijde en de creditzijde van bedoelde balans.

Schatkistpapier f 1.211.000.000,—	Termijndeposito's f 1.497.000.000,—
Debiteuren f 2.920.000.000,—	Crediteuren f 3.172.000.000,—

1. Wat is schatkistpapier?
 2. Wat zijn termijndeposito's?
 3. Hoe ontstaan bij een algemene bank de vorderingen vermeld onder de post Debiteuren?
 4. Hoe ontstaan bij een algemene bank de schulden vermeld onder de post Crediteuren?
- B. Ook een hypotheekbank neemt gelden op en leent deze uit.

Noem de voornaamste post op de debetzijde van de balans van een hypotheekbank en de voornaamste creditpost.

Verklaar de betekenis van deze beide posten.

- C. Op de balans van een dienstverlenende onderneming komen per 31 december 1965 de volgende rekeningen voor.

Ongeplaatst aandelenkapitaal . . f 5.000.000,—	Aandelenkapitaal . . f 20.000.000,—
	Agioreserve f 10.000.000,—

Het dividend in de laatste jaren was steeds 10 percent per jaar.

Voor 1966 wordt verwacht, dat een zelfde *bedrag* aan dividend zal kunnen worden beschikbaar gesteld.

Per 1 januari 1966 werd f 5.000.000,— aan bonusaandelen verstrekt.

1. Wat zijn bonusaandelen?
2. Welke invloed heeft de verstrekking van de bonusaandelen:
 - a. op de hierboven gegeven balansposten,
 - b. op het over 1966 te declareren dividendpercentage,
 - c. op de rentabiliteit van het eigen vermogen over 1966?

EINDEXAMEN
DER HOGEREBURGERSCHOLEN A IN 1966

Dinsdag 26 april, 13.30—15.30 uur

HANDELSWETENSCHAPPEN IIa

(Organisatie en techniek van de handel en handelsrekenen, te gedeelte)

Opgave I

1. Zowel in de goederenhandel als in de effectenhandel komt speculatie voor.
 - a. Wat verstaat men onder speculatie?
 Deze speculatie kan men onderscheiden in speculatie à la hausse en speculatie à la baisse.
 - b. Maak door middel van een getallenvoorbeeld duidelijk wat men verstaat onder speculatie à la baisse.

2. In de kleinhandel ziet men een sterke toeneming van het parallellisatieverschijnsel.
 - a. Wat verstaat men onder parallellisatie?
 - b. Geef een voorbeeld van parallellisatie in de kleinhandel.
 Het specialisatieverschijnsel doet zich in de kleinhandel veel minder voor.
 - c. Wat verstaat men onder specialisatie?

3. In de verzekeringsbranche komen vele soorten polissen voor.
 Een indeling van de polissen is die in beurspolissen en maatschappijpolissen.
 - a. Wat verstaat men onder een beurspolis?
 - b. Wat verstaat men onder een maatschappijpolis?
 In polissen van zeeverzekering komt gewoonlijk een bepaling omtrent franchise voor.
 - c. Wat verstaat men onder franchise?

Zie ommezijde.

Opgave II

De stichting Sportbelangen, gevestigd in de gemeente A., had het plan een kunstbaan te bouwen. Teneinde financiering van dit plan mogelijk te maken deed het gemeentebestuur aan de gemeenteraad het volgende voorstel.

1. De grond wordt als subsidie aan de stichting geschonken.
2. Aan de stichting wordt een gemeentelijke lening verstrekt ten bedrage van f 300.000,— tegen een rentevoet van 5% 's jaars. De lening moet in 20 jaar worden afgelost met jaarlijkse annuïteiten van f 24.000,— waarvan de eerste vervalt per 31 december 1961.

Bij raadsbesluit van 4 november 1960 werd dit voorstel door de gemeenteraad aangenomen en in dezelfde maand door Gedeputeerde staten goedgekeurd.

De stichting kreeg per 1 januari 1961 de beschikking over het bedrag van de gemeentelijke lening.

- a. Bereken het bedrag waarmee de jaarlijkse annuïteit van de onder 2 genoemde lening is afgerond.
- b. Bereken de schuldrest van de onder 2 genoemde lening nadat de laatste annuïteit ad f 24.000,— is betaald.

Eind 1964 ontving de stichting een subsidie van de Nederlandse Sportfederatie.

Besloten werd tegelijk met de vierde annuïteit het bedrag van deze subsidie als extra aflossing aan de gemeente te betalen, waarna de schuld aan de gemeente nog f 151.208,87 bedroeg.

- c. Bereken de grootte van de subsidie die de stichting van de Nederlandse Sportfederatie ontving.

Opgave III

In april 1965 verlaagde de Argentijnse regering de internationale waarde van de peso van 151 peso's per US-dollar tot 172 peso's per US-dollar.

- a. Bereken (in 2 decimalen) met hoeveel percent de Argentijnse peso hierdoor devalueerde.

Medio september werd de peso voor de tweede keer in hetzelfde jaar gedevalueerd en wel met 3,37%.

- b. Bereken (in gehelen) hoeveel peso's na de tweede devaluatie met een US-dollar overeenkwamen.

Begin december 1965 volgde een derde devaluatie. Deze bedroeg 5,32%.

- c. Bereken (in 2 decimalen) hoeveel percent de peso van december 1965 (van na de derde devaluatie) minder waard was dan die van april 1965 (van vóór de eerste devaluatie).

N.B. De (pari)waarde van de US-dollar bleef in 1965 onveranderd.

EINDEXAMEN DER HOGEREBURGERSCHOLEN A IN 1966

Woensdag 27 april, 13.30—15.30 uur

HANDELSWETENSCHAPPEN II b

(Organisatie en techniek van de handel en handelsrekenen, 2e gedeelte)

Opgave I

Een handelsonderneming verkoopt slechts één industrieel artikel in één uitvoering.

De normale verkoop voor 1963 bedraagt 104 000 stuks. De begrote verkoop voor 1963 is 90 000 stuks.

Voor 1963 zijn de begrote constante kosten f 374.400,— en de begrote variabele kosten f 1.188.000,—.

De variabele kosten worden geacht proportioneel variabel te zijn.

- a. Bereken de kostprijs per artikel voor het jaar 1963.
- b. Bereken voor het jaar 1963 de verkoopprijs per artikel als de winstopslag 20% van de verkoopprijs bedraagt.
- c. Bereken hoeveel stuks deze onderneming in 1963 moet verkopen om noch winst noch verlies te maken (dode punt of break-even point). Er is noch een begin- noch een eindvoorraad.

De normale verkoop blijft in 1964 dezelfde als in 1963. De voor 1964 begrote verkoop in stuks is 10% hoger dan in 1963. De constante kosten waren in 1963 gelijk aan de begrote constante kosten.

De constante kosten in totaal over 1964 zullen 5% meer bedragen dan die in 1963. De variabele kosten met betrekking tot de gehele verkoop zullen ten opzichte van 1963 in 1964 met 13% stijgen.

- d. Bereken de kostprijs per artikel voor 1964.
- e. Indien blijkt dat in 1964 de werkelijke verkoop 96 500 stuks is geweest, bereken dan de overbezettingwinst of het onderbezettingsverlies.

Zie ommezijde.

Opgave II

Bij de produktie in een onderneming worden de grondstoffen in volgorde van aankoop verwerkt; de aflevering van het produkt aan afnemers geschiedt uit de oudste voorraad.

Per de eerste van elke maand wordt de kostprijs van het produkt vastgesteld welke voor die gehele maand geldt. De grondstoffen worden in deze kostprijs opgenomen tegen de gemiddelde inkoopprijs van de voorraad, die aanwezig is op de eerste van de maand.

Calculatieschema voor de kostprijs van 100 produkten:

- 100 kg grondstof
- 3 uur directe arbeid à f 5,— per uur
- 2 machine-uren à f 40,— per uur.

Op 1 januari 1966 is in voorraad:

140 000 kg grondstof, op 17 december 1965 gekocht à f 1,50 per kg.

a. Bereken de kostprijs van 100 produkten gefabriceerd in januari 1966.

In de avond van 28 januari 1966 ontstaat brand in het magazijn waar alle grondstoffen en alle produkten zijn opgeslagen. Er zijn geen produkten in bewerking.

De voorraden grondstoffen en produkt zijn verzekerd tegen brandschade voor f 200.000,—.

De polis vermeldt, dat de voorraad grondstoffen verzekerd is op basis van de inkoopprijs. De voorraad produkt is verzekerd op basis van de kostprijs zoals door de onderneming berekend per de eerste van de maand, waarin de brand plaatsvindt.

De door de verzekerde betaalde expertisekosten worden bij de schade opgeteld.

Aan de boekhouding worden de volgende gegevens ontleend.

1 januari 1966. Voorraad produkt 12 000 stuks.

1–28 januari 1966. Grondstoffen-ontvangstboek:

135 000 kg grondstof à f 1,52 per kg.

Grondstoffenverbruikboek: 136 000 kg.

Register gereedgekomen produkten: 134 000 stuks.

Register afgeleverde produkten aan afnemers: 132 000 stuks.

Volgens het expertiserapport vertegenwoordigen de restanten een waarde van f 45.108,—. De verzekerde betaalde aan expertisekosten f 530,37.

De afmakingscourtage bedraagt 1%.

b. Bereken de gezonde waarde per 28 januari 1966.

c. Bereken het bedrag aan schade (inclusief expertisekosten).

d. Bereken (in 4 decimalen) het schadepercent.

e. Bereken de uitkering die de verzekerde ontvangt.

EINDEXAMEN

DER HOGEREBURGERSCHOLEN A IN 1966

Vrijdag 29 april, 9.00—11.30 uur

NEDERLANDS

(BRIEFWISSELING)

De leerlingen van de hogere klassen (derde klas en hoger) van het v.h.m.o. in de gemeente Elmerveen worden sinds vele jaren in de gelegenheid gesteld enige concerten en toneelvoorstellingen bij te wonen.

Deze worden georganiseerd door de „Gemeentelijke commissie ter bevordering van de culturele belangen van het v.h.m.o.”, waarin de scholen zijn vertegenwoordigd. Financieel wordt deze daartoe in staat gesteld door een schoolbijdrage van f 1,50 per in aanmerking komende leerling, en door een gemeentelijk subsidie, dat ieder jaar opnieuw wordt vastgesteld en het vorige jaar f 2.500,— bedroeg. Voor het jaar 1966 heeft het Gemeentebestuur een bedrag van f 2.600,— op de begroting geplaatst.

De commissie heeft de laatste jaren met verschillende moeilijkheden te kampen gehad. Het aantal leerlingen van de aangesloten scholen — Rijks h.b.s., Gemeentelijk lyceum, Christelijk lyceum, R.-K. h.b.s. — neemt voortdurend toe en bedraagt thans iets meer dan 1200. De grote zaal van de Stadsschouwburg biedt echter slechts plaats aan 600 personen. Elk jaar was hiervan het gevolg dat het percentage van het aantal bezoekende leerlingen moest worden verlaagd. Om allen van een concert of toneelvoorstelling te laten genieten, had men deze zeker tweemaal moeten laten geven, hetgeen financieel onmogelijk was. De honoraria die de orkesten, toneel- en balletgezelschappen vragen, zijn immers enorm gestegen; ze variëren van f 1.500,— tot f 2.500,— per optreden. Ook de kosten van zaalhuur, administratie enz. zijn bij de algemene prijsverhogingen niet achtergebleven.

Wil de commissie voor het seizoen 1966/'67 haar minimumprogram van één concert en twee toneelvoorstellingen voor *alle* leerlingen kunnen verwezenlijken, dan zal ze moeten kunnen beschikken over een bedrag van ± f 7.500,—.

In januari 1966 heeft de commissie een onderhoud met de Wethouder van Culturele Zaken. Ze zet haar moeilijkheden uiteen en dringt aan op verhoging van het gemeentelijk subsidie teneinde haar plannen te kunnen realiseren. In de loop van het gesprek blijkt, dat hierop alleen maar kans bestaat, als ook de scholen hun bijdrage verhogen. De commissie verklaart zich bereid hiertoe de nodige stappen te ondernemen. Moeilijkheden zullen zich wel niet voordoen, behalve bij de Rijks h.b.s., waar dergelijke financiële bijdragen ten laste komen van de „Oudervereniging”, waarvan het lidmaatschap niet verplicht is en waarvan bijgevolg ook lang niet alle ouders lid zijn. Daardoor betalen de leden tevens mee voor de kinderen wier ouders zich niet bij die vereniging hebben aangesloten.

Zie ommezijde.

Dat de leden bezwaren zullen hebben tegen de voorgenomen verhoging, mogelijk zelfs verdere bijdragen zullen weigeren, ligt voor de hand.

De Wethouder, die sympathiek tegenover de naar voren gebrachte wensen staat, zegt toe een eventueel verzoek om subsidieverhoging te zullen steunen.

De secretaris van de commissie, Drs. W. G. van der Land, heeft aan alle rectoren en directeuren van de betrokken scholen een schrijven gericht, waarin hij betoogt dat een verhoging van de schoolbijdrage tot f 3,— per leerling noodzakelijk is gebleken. Hij heeft toegezegd een verzoek om verhoging van het subsidie bij B. en W. in te dienen, zo spoedig hij gunstige reacties van de leiders der scholen heeft ontvangen.

Opgave 1:

Schrijf de circulaire die de Directeur van de Rijks h.b.s., Dr. J. Blic, richt tot de ouders. Hij wijst op het belang van *aller* lidmaatschap van de Oudervereniging, waardoor tal van bijzondere schoolactiviteiten – excursies, bezoek aan tentoonstellingen, concerten en toneelvoorstellingen – mede mogelijk worden gemaakt. Verzoekt de ouders die zich niet wensen aan te sluiten, in elk geval de bijdrage van f 3,— te betalen voor het bezoeken van de concerten en voorstellingen, georganiseerd door de gemeentelijke commissie. Gaarne bericht vóór 15 februari a.s. Postrekening nr. 118866 t.n.v. de Oudervereniging van de Rijks h.b.s. te Elmerveen.

Datum circulaire: 24 januari 1966.

Opgave 2:

Schrijf de brief die de secretaris van de commissie stuurt aan B. en W. van Elmerveen, nadat alle rectoren en directeuren in positieve zin gereageerd hebben.

Datum: 25 februari 1966.

N.B. Inzake verzoeken om subsidie kunnen B. en W. slechts *voorstellen* doen aan de Gemeenteraad.

EINDEXAMEN
DER HOGEREBURGERSCHOLEN A EN B IN 1966

Vrijdag 29 april, 13.30—16.00 uur

NEDERLANDS

(OPSTEL)

Schrijf een opstel over één van de volgende onderwerpen:

1. Waaraan herkent men een beschaafd mens?

2. Herman Heijermans.

Toelichting: Sinds in 1964 werd herdacht dat Heyermans honderd jaar geleden was geboren, hebben wij door schouwburg- en televisieopvoeringen gelegenheid gehad verscheidene van zijn stukken te leren kennen. Tracht de indrukken die je hebt opgedaan, samen te vatten en beantwoord met name de vaak gestelde vraag: is de problematiek van Heyermans' werk door de tijd achterhaald?

3. De „beat”.

Toelichting: De beatmuziek is bij een groot deel van de moderne jeugd populair. Welke verklaring kun je daarvoor geven? Is er verband tussen deze muziek en andere moderne levenswijzingen?

4. De waarde van het opinieonderzoek.

5. „Niet in het snijden der padi is de vreugde: de vreugde is in het snijden der padi die men geplant heeft”.

Multatuli.

6. Overlast van water in ons land.

7. Concentratie van bedrijven.

8. Zondagmorgen.